

Taxa postala
plättó in num.
No. 224713/929.

Szerkesztő
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop.

10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zsidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

1 LEUPOSTA

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmunkások
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Buceuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Szerda, 1937. április 21.

5697. ÉV. XX. ÉVF.
IJAR 10. 91. SZAM

VILÁG TUKRÉ

Mi van a levegőben?

Sűrűn és komolyan foglalkoztatja a kormányt a rendfenntartás gondja

Sassu igazságügyminiszter ismételtén kijelenti, hogy a kormány megvédi a rendet és a parlamentáris rendszert

BUCURESTI, április 20. (Az Uj Kelet tud.) Az ország közvéleménye egyre növekvő figyelemmel kíséri azokat a híreket, amelyek a rend minduntalan biztosításáról szólnak. Az utóbbi napokban sorozatosan jelentek meg hivatalos közlemények, melyek arról számoltak be, hogy Tatarescu miniszterelnök és Gabriel Marinescu tábornokot belügyi alminiszter sűrűn folytatnak tanácskozásokat egymással a rend fenntartásának kérdéséről, bizonyos napirenden lévő eseményekkel kapcsolatban, amelyeknek mibenlétéről nem nyújtanak felvilágosítást a közlemények. Csak annyi tűnik ki világosan a közlemények láncolatából, hogy a Tatarescu-kormány komoly gondal és körültekintéssel igyekszik minden folyamatban lévő, vagy várható eseménnyel szemben fenntartani és megőrizni a rendet és a politikai rendszert, amelyet képvisel.

Maniu új politikai orientálódás útjait keresi?

A Curentul jelentése szerint Maniu Gyula az utóbbi időben sorozatos megbeszéléseket folytat politikai barátival. Egyes jólétesültek tudni vélik, hogy Maniu új politikai orientálódás lehetőségeit keresi, vagy tanulmányozza. Maniu esetleges új irányváltatása már csak azért is különös fontosságu, minthogy a volt miniszterelnök ebben a kérdésben határozni fog, még mielőtt a nemzeti parasztpárt vezető fórumait informálná. Maniu új akciójával kapcsolatban megbeszélést folytatott az egyik szélsőjobboldali szervezethez tartozó diákok néhány vezetőjével.

mány és az ország számára egyaránt. Szilárd elhatározásunk, hogy meg fogjuk torolni minden olyan kísérletet, amely nyugalanságot akar kelteni, legyen az bármilyen jelentéktelen is, mert a kis tüzből keletkezik a nagy. Kormányozni annyit jelent, mint megvédeni és megerősíteni a rendet.

Az igazságügyi miniszter jellemző nyilatkozata az ország közvéleményén túl nyíltan azokhoz van adressálva, akik a rend megzavarásának gondolatával foglalkoznak. Az igazságügyminiszter nyilatkozata bizonyos eseményeket, vagy előkészületeket előfeltételez, amelyekkel szemben a kormány azt a határozott akaratát nyilvánítja, hogy az ország nyugalma és békéjét minden áron és minden körülmények között fenntartja. Különösen érdekes ebből a szempontból a nyilatkozat azon része, amelyben az igazságügyminiszter a parlamentáris rendszer megvédéséről beszélt.

Csak rektori engedéllyel lehet diákgyűléseket tartani

A közoktatásügyi minisztérium ma körrendeletben hívta fel az egyetemek figyelmét arra, hogy a rektorátus előzetes engedély nélkül semmilyen diákgyűlés nem tartható. Az engedélyezett gyűléseken a rektor által kijelölt tanárnak kell elnökölnie. Az engedély nélkül gyűlésező szervezeteket fel fogják oszlatni és e célból a rektorátusok a karhatalom közreműködését is igénybe vehetik. Azokat a diákokat, akik a rektorátus engedélye nélkül gyűléseken vennének részt, kizárják az egyetemekről.

A kormány tagjai egyébként tegnap Tatarescu elnökle alatt minisztertanácsot tartottak, amelynek napirendjén mindezek mellett is a rend fenntartásának kérdése szerepelt. Gabriel Marinescu belügyi alminiszter beszámolt bizonyos politikai megnyilatkozásokról, amelyek alkalmasak arra, hogy kétértelmű helyzetet teremtsenek egyes politikai pártvezetők és bizonyos szélső jobboldali szervezetek között.

(Folytatás az 5-ik oldalon)

„Erélyesen logjuk megvédeni a parlamentáris rendszert”

Ebből a szempontból biztosíthatom a közvéleményt, hogy erélyesen és határozott meggyőződéssel fogjuk megvédeni a demokratikus intézményeket és a parlamentáris rendszert, amelyet a liberális párt helyezett a román állam alapintézményei közé. Vihar és villámlások közepette az emberek nem vetnek és nem aratnak, a rend tehát parancsoló szükségesség a kor-

zel szemben a Schuschnigg kancellárhoz is közelálló „Sturm über Österreich” a következő megjegyzést fűzi a hitlerista véleménynyilvánításhoz:

„Nem kétséges, hogy a kisebbségi törvényhozást zsidó körök befolyása is lényegesen előmozdította. De meg kell állapítani,

hogy ez a beavatkozás éppenséggel áldásos volt, mert a győztes hatalmak nem nagyon akartak tudni és hallani kisebbségi jogokról...”

Mindez szép volna, ha az „áldásos” kisebbségvédelmi törvények gyakorlati valóságát is jelentenének...

Árja-atom

Párizsi lap közlése szerint egy német úgynevezett tudós azzal foglalkozik, hogy elválassa az árja-atómot a nemárja-atómtól, a tudomány és a fajtisztaság érdekében. A német tudós megérlelt, hogy nevét megörökítsék az utókor számára.

Vége még a Nobel-díjas Lénárt Fülöp is csak odáig ment el, hogy megkülönböztette az árja-fizikát a nemárjától és jól-rosszul a „bizonyítására” törekedett, hogy a kísérleti fizika árja és az elméleti fizika zsidó. Ez is ostoba, de legalább van benne valami gondolat. Az tudniillik, hogy az elméleti fizika, amely feltevésekkel dolgozik és tiszta agymunkán alapszik, nem olyan törzsökös, szolid és germán, mint az a fizika, amely a látható és érzékelhető tényeken épül.

De az árja-atom? Ebben még ennek a kitértek és galád gondolatnak sincs egyelően szikrája. Ez kereken és egyszerűen butaság a javából. Múltó arra, hogy eltegyük horogkeresztes emlékeink közé. Az új Középkor-nak erről a tudományos megállapításáról tanítanak majd akkor is, amikor az emberek régen elfelejtették már azokat a szomorú évtizedeket, amelyekre a horogkeresztes fertőzés jelentett Európának.

Zsidó találmány

Amikor a világháború után békekonferenciára ülték össze a győztes hatalmak, hogy a legyőzött és utódállamok jövőjéről döntsenek, a nemzeti zsidóság küldöttsége bejelentette igényét a zsidó kisebbségek védelmére. A békekonferenciára kiküldött „Zsidó delegációk bizottsága” volt ez, annak a testületnek az előfutára, amely ma a „Zsidó Világtörvényszabványok végrehajtó bizottsága” név alatt ismeretes.

A zsidó küldöttség példáját az összes többi kisebbségek képviselői követték azután. Az idegen nemzeti uralom alá került többi nemzetiségek (németek, magyarok, ukránok, lengyelek stb.) is elküldték delegációikat Párizsba. Ugyanazt akarták, amit a zsidók és arra kértek a zsidó politikusokat: vegyék át a vezetést ebben a kérdésben.

Közvetlenül az a tény is, hogy Nahum Szokolov és Leo Motzkin, a zsidó delegációk vezetői: az összes nemzeti kisebbségek vezetői és szószólóiként léptek fel a békekonferencián.

Vagyis: a zsidó delegáció kezdeményezésének köszönhető, hogy számos állam alkotmányába bekerült a kisebbségi jogok biztosítása a teljes polgári, politikai és gazdasági egyenjogúság jegyében.

Nem esoda tehát, ha a hitlerista „Auslandsinstitut in Stuttgart” a „kisebbségi védelemről” szólva átkozott zsidó találmánynak bélyegzi a „kisebbségi jog” fogalmát.

„A kisebbségvédelmi szerződések folytán — írja a stuttgarteri hitlerista intézmény kiadványának szerzője — zsidó létformát nyújtunk rá a német népcsoportokra. Mint „kisebbséget” darabokra bontották és bizonyos joggaranciákkal látták el őket, amelyek nem bizonyultak hatékonyaknak, hanem sokkal inkább arra irányultak, hogy egy nagy nép csoportjait arra kényszerítsék, hogy a zsidó lét törvényei szerint éljenek... A „kisebbség” fogalma ezért használhatatlan és veszedelmes a népkutatásban.”

Igy: a külföldi hitlerista intézmény. Ez-

A palesztinai alternatíva

Ma ül össze Jeruzsálemben a cionista Actions Comité. Sorsdöntő jelentőséggel bír ez az ülés, amelytől feleletet vár az egész zsidó közvélemény azokra a súlyos kérdésekre, amelyek Palesztina és a zsidó országépítés jövőjével kapcsolatosan merültek fel az utóbbi napokban. Ezekről a kérdésekről és az A. C.-ra háruló nagy feladatokról figyelemre méltó cikket közöl a berlini „Jüdische Rundschau”, amelynek állásfoglalásával nem értünk ugyan mindenben egyet, ismertetését azonban fontosnak találjuk.

„Ha igazak a királyi bizottság javaslatáról szóló hírek — írja a Rundschau — úgy ez azt jelenti, hogy a bizottság arra a konklúzióra jutott, hogy az angolok eddigi Palesztina-politikája nem folytatható tovább és azt drasztikus eszközökkel kell megváltoztatni. Így jutottak Palesztina felosztásának gondolatára. Ez a javaslat már első megfogalmazásában is a zsidók és az arabok felzudulását váltotta ki. Az arabok az egész országot követelik maguknak anélkül, hogy megmondanák, mi a szándékuk a zsidó telepítés, immár megdönthetetlen tényével; mindenesetre nem áll szándékukban annak tovább fejlődését és terjeszkedését lehetővé tenni. Ezzel szemben a zsidók is az egész országot követelik — a mandátum értelmében — építő munkájuk számára és a mandatárius hatalom kötelességévé teszik a rend biztosítását. További követelése a zsidóknak a fejlődő kolonizáció önvédelmét és Transzjordániának a zsidó bevándorlás számára való megnyitását illetik. Anglia viszont terhesnek érzi a sorozatos zavargásokat és rosszalja, hogy a zsidók és az arabok egyaránt elvetik politikáját. Anglia kettős kötelességet vállalt a mandátumban — a zsidókkal és az arabokkal szemben — a látszólag ebből a kettősségből úgy szeretne kibújni, hogy mindkét félnek ad egy részt az országból. Így került be Palesztina kettéosztásának gondolata az irodalomba „kantonizálás” név alatt, már jóval a királyi bizottság vizsgálata előtt.

A zsidók magatartása ebből az alapvető tényből kell, hogy kiinduljon, amit többszörösen kijelentettek már mértékadó tényezők, nevezetesen, hogy a zsidók nem akarják kiszorítani az arabokat. Ennek megfelelően egymillió arab marad az országban, akik természetes szaporulat útján gyarapodni is fognak. Miután pedig ezeket az arabokat nem akarják sem elűzni, sem leigázni és miután zsidó részről elismerték ezt az alapvető, hogy a két nép közül egyik sem uralkodhat a másik fölött, magától adódik a tény, hogy a közös haza jogait meg kell osztani a zsidók és az arabok között. Csak az a kérdés, hogyan történjék ez a megosztás. Az alternatíva a következőképpen állítható fel: vagy közös vagyon (condominium) formájában fogják igazgatni a közös hazát, vagy pedig tényleges kettéosztás eszközéhez folyamodnak.

Az Actions Comitének kétségtelenül állást kell foglalnia ebben a kérdésben: melyiket tartja alkalmasabbnak és jobbnak e két út közül. Ha a 11-ik órában sikerül egy nagyvonalú, tárgyilagosan megalapozott tervet előterjeszteni egy egész Palesztinát átfogó condominium létesítésére, a nemzeti területek messzemenő autonómiaja és a paritás gondolatára épített országos népképviselet mellett és ha ilyen terv megvalósításához megnyerhető az egész zsidó világ és az arabok egy részének támogatása is, — úgy új döntő politika alapja adódik nemcsak a mandatárius hatalommal, hanem a Népszövetséggel és az egész világ-közvéleménnyel szemben is.

Tisztában vagyunk azzal, milyen nehéz-

ségekbe iktatva ilyen terv megvalósítása. Sem a zsidó közvélemény, sem a nagy cionista pártok nincsenek erre felkészülve. A zsidók és az arabok közötti ellentétet is tulságosan kiéleztek. Mindent tekintetbe kell, hogy vegye az A. C.

Ha azonban az Actions Comité arra a felismerésre jut, hogy egy az egész országot átfogó condominium utja járhatatlan ut — úgy számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy minden tiltakozás ellenére ismét fel fognak bukkanni a kantonizálási és más felosztási tervek. Lord Peel, a királyi bizottság elnöke mondotta, hogy Palesztina olyan ország, ahol nincs helye a kompromisszumoknak. Ha pedig nincs kompromisszum, úgy nem marad más hátra, mint kettészelni a gordiuszi csomót. Mértékadó angol körök többször mondták az utóbbi időben, hogy a zsidók és az arabok közötti uralkodó ellentétekre való tekintettel Anglia maga kell, hogy döntson.

Az utóbbi ötven év alatt többször került sor bizonyos országok kettéosztására. Közismert példák erre: *Irország és Felső-Szilézia*. Ha az eredmények nem is mondhatók ideálisoknak, mégis sikerült, ha átmeneti időre is, új rendet teremteni ezáltal. Látszólag ezt remélték Palesztina esetében is. Anglia az utóbbi időben az országokra ráoktrojált alkotmány rendszerére tért át. Indiában most folyik a gigantikus kísérlet az alkotmánnyal, amelyet felülírni oktrojálnak az országra. Ahol eredménytelen a felekkel való vita, nem marad más ut a felelős hatalom számára. Ha ilyen körülmények között és ilyen formában kerül előtérbe Palesztina felosztásának terve és azt a kormány jövőbeni politikájának alapjává teszi — úgy ebben az esetben minden már csak a részletkérdésekre korlátozódik.

Ebben az esetben a lényeges zsidó posztulátumok a következők:

A határozat megállapítása úgy történjék, hogy elsősorban nagyobb telepítési lehetőségeket teremtsenek és másodszorban stratégiaileg tegyék lehetővé a zsidó ország védelmét. Ez utóbbi szempontból megvalósíthatatlan az a javaslat, hogy a zsidók a tengerparti zónát, az arabok a hegyvidéket kapják. Rendkívül nagy jelentőséggel bír a zsidó zóna számára Negev terület megnyitása egészen az Akabai öböl, beleértve a Holt-tenger medencéjét is, melynek kiaknázását zsidó vállalatokra ruházzák. Ez a délvidek meglehetősen nagy és kolonizálása nem vonná maga után az arabok kiszorítását. De az Akkotól északra terjedő tengerparti zóna is a zsidó területhez kell, hogy tartozzék. A zsidó telepítés már gyökeret vert ezen a vidéken (Naharia) és nagy lehetőségei vannak még itt. De bárholyan is huzzák meg a határt, egy dolog világos: a lakosság mai helyzete folytán a zsidó területen nagy arab lakosság maradna, köztük olyan fontos arab pozíciók, mint például az arab narancsültetvények. Az arab lakosságának a zsidó zónában teljes egyenjóságú volna éppen úgy, mint ahogy a zsidók is ugyanezt igényelnék az arab zónában maradó zsidó lakosság számára. S miután kétségtelen, hogy a mandatórius hatalomnak bizonyos időre még felügyeleti joga volna, biztosítékok teremthetők a jogszélesek megakadályozására. A zsidó dominium politikájának első és legsürgősebb feladata volna ebben az esetben a békés és jóviszony megteremtése az arab szomszéd államokkal, elsősorban Szíriával és Irákkal. Ez a jövi-

szony egyuttal garancia is volna a domini-um arab lakossága számára.

Még nincsenek végleges határozatok. Azt sem tudjuk, hogy a jeruzsálemi A. C. ülése előtt pontos információk fognak-e állni. Palesztina felosztásának tervét „vég-ső eshetőségre” fenntartott javaslatnak mondják, de bizonyos, hogy ez volna a leg-radikálisabb javaslat, amely eddig egyáltalán felmerült és beismerése volna az eddigi politika meghiusulásának, abban az értelemben, hogy a Palesztina-mandátum-ban vállalt kettős kötelezettség nem össze-egyeztethető. Véleményük szerint Palesztina kettéosztásának összes ellenzői arra

kell, hogy összpontosítsák erőiket, hogy bebizonyítsák, miszerint még a mai súlyos viszonyok között sem áll fenn ennek az *összeegyeztethetőségnek* az esete. Más szóval: *a mandatórius hatalom teljesíteni tudja úgy a zsidókkal, mint az arabokkal szemben vállalt kötelezettségeit, ha mindkét nép aktíve közreműködik ezen oszthatatlan cél szolgálatában*. Ebben látjuk az egyetlen reális alternatívát. A zsidó közvélemény Jeruzsálem felé tekint nagy várom-kozással és bátor, józan és bölcs határozatot vár az Actions Comitétól, mely áthidalja a mai nehézségeket és új perspektívákat nyit meg a jövő irányában.

India, Brazília és más országok felvonulása a Budapesti Nemzetközi Vásáron

Tudósítónk jelenti: India és Brazília, ez a két távoli egzotikus ország, már régebben bejelentette, hogy hivatalosan vesz részt az április 30-án kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásáron. Azt azonban, hogy mit hoznak, hogy mit állítanak ki, hogy milyen árucikkkel akarnak Kelet-Európában új exportpiacokat szerezni maguknak, mindeddig titokban tartották. Most azonban, amikor már nem halaszthatják tovább kiállítás csarnokaiknak felépítését, kénytelenek voltak színt vallani és kiderült, hogy nemcsak szenzációs, szerfelett tanulságos, valóban egzotikus látványossággal fognak szolgálni a vásár nemzetközi látogatóközönségnek, de megismertetik az érdeklődőkkel mindama nyersanyagokat, félkész és kész produktumokat, amelyekről világszerte híresek.

Kincses India olyan csodálatos kollekciót állított össze, amely tiszta képet ad a távoli ország minden értékéről. Árucikkjei közül a legnagyobb érdeklődést alkalmassint a kigyó és egyéb bőrök, a prémek, a kókuszrost-fonalak és szőnyegek, a különleges selymek, a rézveretes elefántcsont-

munkák, a sport- és vadászeszközök, a kényelmes lakásberendezési tárgyak és a ritka ásványok fogják kelteni.

Brazília főként kávé, kakaó, carnacabiaszt, forrógövi nemes faanyagokat, különleges fémeket és trópusi gyümölcs-konzerveket állít ki. Filmeken mutatja be ezen kívül a romantikusan szép brazil tájakat, még pedig eredeti brazil népzene kíséretében.

Érdekes és látványos propagandaanyag-gal ezidén is részt vesznek a vásáron Svájc, Ausztria, Olaszország és az olasz gyarmatok is.

Az idén óriásira növekedett vásárterületen már mind tető alá kerültek a kiállítási csarnokok és pavilonok teljesen felépültek már az utcák és a terek.

A vásárigazolvány utazási — vizum — és egyéb kedvezményeivel már keddtől, április 20-tól lehet Budapestre utazni. Vásárigazolványt bárki szerezhet magának bármelyik utazási, vagy menetjegyirodában. A vásárigazolvány a lehető legrészletesebben tartalmazza az összes tudnivalókat.

Vasszegekkel etette tanítványait a hírhedt bécsi nemzeti szocialista sporttanár

A vádlott nem jelent meg a bűnper tárgyalásán, mert félt, hogy a szülők megverik

Bécs, április 20. Nagy érdeklődés mellett folyt le a fiatakorok bírósága előtt az az érdekes tárgyalás, amelynek vádlottja a huszonöt éves Waldemar Boden, az egyik fiu-otthon sporttornatánára volt. A vádirat különös bűncselekményeket sorolt fel és mint az ügyész a vádirat indokolása során megjegyezte, egy eltévedett ember szörnyű tetteiről hullott le a lepel, amikor a vizsgálat befejeződött. A tárgyalóterem zsufolásig megtelt, csak épp a vádlott nem jelent meg, félt a szülők haragjától. Az ő távollétében tartották meg a tárgyalást, amelyen nagy számmal vonultak fel a tanúk, kivétel nélkül tíz-tizenéves gyerekek.

Az első tanu egy tizenéves fiu volt. Kipirult arccal mondta el vallomását.

— Walter kollégám — kezdte — elmondta nekem, hogy a tanár ural barát-ságot kötött. Én is szerettem volna a tanár ur barátjává lenni és ezt meg is mondtam neki. A tanár ur beleegyezett.

Dr. Chamrath bíró: Mondd, a tanár ur nem politizált?

A tanu: Német dalokat énekelt. A Horst Wessel dalt is. De nekünk nem mondta meg, hogy azt tilos énekelni.

A bíró: Emiatt a rendőrség már megbüntette. No és mi volt azzal a karddal?

A tanu: Azt mondta, hogyha igazi barát vagyok, át kell mennem a tűzkeresztségen. Ha igazi barát vagyok, el kell azt tűrnöm. Erre fogta a kardot és rávágott velem a combomra. Borzasztóan fájt...

A bíró: És mi volt tulajdonképpen a vasszegekkel?

A tanu: Az már a tűzkeresztség után történt. Azt mondta, hogyha igazi barát vagyok, akkor vakon kell engedelmesked-

nem és szegeket nyeljek. Erre megszereztem a szegeket és lenyeltem.

A bíró: Te már tizenéves vagy és nem látszol buta fiúnak. Hogy cselekedtél ekkora ostobaságot?

A tanu: Nekem nem történt bajom.

A bíró: Hát hány vasszeget nyeltél?

A tanu: Tizenkét darab egy centiméteres szeget, ahogy a Boden parancsolta. De kétszerre nyeltem őket és ezt megmondtam neki, mire azt felelte: „Jól van”. A többiek előtt megtiltotta, hogy szegeket nyeljek, de ha egyedül voltunk, megint követtem, hogy csináljam.

A bíró: Másvalaki is nyelt szegeket?

A tanu: Igen, az Ottó.

A bíró: Benned vannak még a szögek?

A tanu: Azt nem tudom. Nyáron nyeltem őket.

A bíró: Akkor menj azonnal az orvoshoz és röntgeneztesd magadat. Hisz a legnagyobb veszedelemben forogsz.

A tizenkétéves Ottó, a másik szegnyelő, volt a következő tanu. Eleven, bátor gyerekek. Csikbogarászemű. Nyilteszű.

— A tanár ur nem volt mindig jó hozánk — mondotta. — Néha például erősen ránézett valamelyik fiura és hirtelen a másikat tütötte pofon.

A bíró: Ilyen alattomosan? Finom metódus!

Ottó: Később aztán megtanított bennünket szegeket nyelni.

A bíró: És mit mondott nektek?

Ottó: Azt mondotta, hogy nagyon jó dolog a szegnyelés.

A bíró: Hány szeget nyeltél?

Ottó: Ötöt. Erre azt mondta, hogy csak nyeljem tovább. Jót tesz.

A bíró: Nem ártott meg?

Ottó: Nem.

A fiu anyja: Ottó egészen ennek az embernek a befolyása alatt állott.

A bíró: Azonnal röntgeneztesse meg, talán még a gyerek gyomrában vannak a szögek.

Hasonló vallomások hangzottak el a tárgyalások során, majd a bizonyítási eljárás befejezése után kihirdették az ítéletet. A vádlott kéthónapi fogházat kapott...

Maximális tagdíjakat vetettek ki az aradi ügyvédi kamara kisebbségi tagjaira

Arad, április 20. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt tartotta meg általános érdeklődés mellett közgyűlést az aradi ügyvédi kamara dr. Moldovan Silvius dékán elnöke alatt. A közgyűlés iránt különösen a kisebbségi ügyvédek körében nyilvánult meg felfokozott érdeklődés, mert a kisebbségi ügyvédek már napok óta izgatottan tárgyalták, hogy a kamara vezetősége a kisebbségi ügyvédek egy nagy százaléka számára maximális havi tagdíjakat vetette ki.

Az elnöki megnyitó után dr. Lupas Octavian titkár olvasta fel jelentését, amelyben örömmel számolt be arról, hogy az aradi ügyvédi kamaránál a tagdíjhátralékokkal kapcsolatban nem kellett olyan szigorú rendszabályokat alkalmazni, mint amilyeneket más ügyvédi kamarák érvényesítettek. Ezek ugyanis a hátralékban lévő ügyvédek tagságát felfüggesztették. A jelentés szerint Aradon a 250 ezer lejes tagdíjhátralékból ma már mindössze csak 40 ezer lej maradt.

Ezután szólat fel Parecz Béla dr., aki a tagsági járulékok ügyét tette szóvá.

— A havi tagdíjak kivételénél — mondotta — sérelmek történtek. Egyes ügyvédekre ugyanis, akik köztudomásúlag nem rendelkeznek a legnagyobb forgalmu irodával, a maximális havi tagdíjat vetették ki, másoknál viszont, akiknek nagy keresete közzismert, a minimális havi tagdíjat állapították meg. Az előbbieket kategóriájába tartozik például dr. László Lipót és dr. Deutsch Mihály, akik valóban nem tudják megfizetni a tulmagas tagdíjat. A titkári jelentés kedvező adataiból egyébként is meg lehet állapítani, hogy ilyen magas tagdíjakra nincs szükség és ezért azt kérem, hogy a fent említett sérelmeket orvosolja az ügyvédi kamara vezetősége.

Dr. Lutai Cornel választmányi tag ezzel szemben azt hangsúlyozza, hogy a kamara tartalékai kifogytak és ezért rá van utalva a magasabb tagdíjakra. Dr. Mannheim Aladár azt javasolta, hogy küldjön ki a közgyűlés külön bizottságot, amely felülvizsgálja a tagdíjfizetéseket. Stoinescu Alexandru dr. annak a véleménynek adott kifejezést, hogy erre nincs szükség és nem lehet a vezetőség mellé egy felülvizsgáló szervet kinevelni, dr. Gregorovici Stefan, volt nemzeti parlamenti képviselő ekkor közbevető indítványt tett és azt javasolta, hogy adjon a közgyűlés lehetőséget arra, hogy azok az ügyvédek, akik magukra nézve sérelmesnek találják a tagdíjkivetést, kérvénnyel fordulhassanak a kamara vezetőségéhez és ezt a kérvényt először is támogathassák. A közgyűlés ezt a javaslatot elfogadta.

Ezután ifj. Ispravnic Sever dr. terjesztette elő indítványát, amelyben beszámolt arról, hogy félreértések keletkeztek a repülőbélyeg alkalmazása körül. A törvény ugyanis kimondja, hogy a szegényeségi bizonyítványra nem szükséges repülőbélyegvet ragasztani. Ezt az intézkedést a hatóságok szigorúan magára csak a szegényeségi bizonyítványra értelmezik, azokra az iratokra pedig, amelyeket a szegényeségi bizonyítvány beszerzésével kapcsolatban kell benyújtani, megkövetelik a repülőbélyegvet, holott a törvény szerint a szegényeségi bizonyítvány teljes beszerzési eljárása teljesen repülőbélyegmentes. A közgyűlés elhatározta, hogy ebben az egyben felrúgott intéz az igazságügyi miniszterhez, akit arra kér, hogy utasítsa a hatóságokat a törvény helyes értelmezésére és alkalmazására.

Tekintettel arra, hogy ezután néhány személyi ügy került letárgyalásra, a dékán a közgyűlés további részét bizalmasnak nyilvánította.

— Az illó életmód következtében jelentkező bajknál, különösen renyhe bélműködésnél, aranyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűivertigen jó eredményeket lehet elérni. Az orvosok ajánlják.

— Időprognózis. Kismértékű légnyomás-emelkedés, váltakozó felhőzet, enyhe szél előbb dél, majd nyugat felől, csöreg hajló irányzat, helyenként zivatar. Ma délelőtt a hőmérséklet 20 fokot mértek.

Harc

Szén, t

London, április 20. A belső és külső harcát. Világnevelők véres színtételek" elárulnak gazdasági érdekelés drámáinak a

Ha ránézünk a képre, különleges sokat látunk, ahogyan a hadállásai löbb a Bilbao-tól nyet a kormány óta változatlanul eszdtak le a leg volt mindkét rész ellenállás. Ez Ast lepek és Bilbao k nyol nehézipar k nak nemcsak har

Egyrészt a há szempontjából for mára a bányavid részt az ellenforra tőkeérdekeltségek ne biztosítani meg

A világ

Ez még sokka szági hantéren, cök teljesen a bá jezetéhez tartozn Jean tartomány kább az almaden meg. Almaden a bányája, neve, a szertien csak anny higanytermeléséne len bányatelep. A lövedékgyártásnak fontosságu anyag ték, amivel fizet érte volna Almad való megszabadul ganybányák elfog olasz tőke valósa kihasználásának

A kormánycsape előtt visszaverték madást. Az a ter költésgeit higanny fizetni: füstbe me tok ellentámadása tulra vetette viss Pennaroyát, a nyavidék központ

Ki a riotin

Nem kétséges, madeni higanyban nai olombányák se zére kerülnek. Ez vidéki rézbányák időszerűsége talán riotinóli bányat Francóék még az jaiban szereztek közel a portugál mányban fekszena a tartományban is ki. A Rio Tinto voltak harcok. Tinto Company ur piac, amelynek a venc papírjai köz idegességgel szem idegességre volt is nyák termelését e bizta és az angol uton keres orvosi

Francóék ugyan újat Angliával, de onton pénzhiány. A oldottak meg, h be vették a bány ságban német igr nyatelepre — és t lajdonosoknak egy ban fizetnek kár ban ütötte fel szé spanyol keresked

Cristallin és Az egész világ minőségileg pó jon el „OLLA

Harc a spanyol bányáért

Szén, vas, ólom, higany és réz a spanyol polgárháboruban

London, április 20. A spanyol polgárháború borzalmai mögött nem nehéz kiolvasni a belső és külső gazdasági érdekeltségek harcát. Világnézetek és politikai szenvedélyek véres színjátékán túl a „harctéri jelenetek” elárulnak egyet a mászt azokból a gazdasági érdekekből, amelyek ennek a hatalmas drámának a mozgatói.

Ha ránézünk egy spanyol „harctéri” térképre, különleges betűremléseket, elhajlásokat látunk, ahogy a két szembenálló félnek a hadállásai alakultak. A legszembetűnőbb a Bilbao-tól Ovideóig terjedő sáv, amelyet a kormány a polgárháború kezdete óta változatlanul birtokában tart. Itt játszódtak le a legvéresebb támadások és itt volt mindkét részről a legelkeseredettebb az ellenállás. Ez Asturia: itt vannak a szentélyek és Bilbao körül a vasbányák. A spanyol nehézipar központjait folyó birkózásnak nemcsak harci jelentősége van.

Egyrészt a háború hadiipari ellátása szempontjából fontos volna Francóék számára a bányavidék megszerzése, de másrészt az ellenforradalom mögött álló külföldi tőkeérdekeltségek számára is csak így lehetne biztosítani megfelelő befektetési területet.

A világ legnagyobb higanybányái

Ez még sokkal így van a délspanyolországban hancóren, a Cordoba körüli új harcok teljesen a bányáért folyó küzdelem fejezetéhez tartoznak. Francó offenzívája a Jean tartomány olombányáért, de leginkább az almadeni higanybányáért indult meg. Almaden a világ legnagyobb higanybányája, neve, az arab „al maden”, egyszerűen csak annyit jelent: a bánya. A világ higanytermelésének a felét adja ez az egyetlen bányatelep. A higany nemcsak a modern lövedékgyártásnak egyik nélkülözhetetlen fontosságú anyaga, hanem hatalmas érték, amivel fizetni lehet. Francóknak, ha elérte volna Almadent, a pénzügyi gondoktól való megszabadulást jelentette volna a higanybányák elfoglalása, mert a német és olasz tőke valószínűleg versengett a bánya kihasználásának jogáért.

A kormánycsapatok azonban két héttel ezelőtt visszaverték ezt a kétségbeesett támadást. Az a terv, hogy az ellenforradalom költségeit higanyval és ólommal lehet majd fizetni: füstbe ment. Sőt, a kormánycsapatok ellentámadása már eredeti állásaikon tura vetette vissza a Francó-osztagokat és Pannaroyát, a közspanyolországi szénbányavidék központját fenyegeti.

Ki a riotintói rézbányák tulajdonosa?

Nem kétséges, hogy mi lett volna az almadeni higanybányák, a linarest és lacarolinai olombányák sorsa, hogyha Francóék kezére kerültek. Ezt megmutatta a Rio Tinto vidéki rézbányák esete. A polgárháború első időszakának talán legfőbb eseménye volt a riotintói bányatelep elfoglalása. Ezt Francóék még az első megrohanás napjaiban szerezték meg. A bányák különben közel a portugál határhoz, Huelva tartományban fekszenek és a munkásság ebben a tartományban is bősies ellenállást fejtett ki. A Rio Tinto bányatelepnél azonban nem voltak harcok. Itt 1873 óta az angol Rio Tinto Company uralkodott. Az angol pénzpiac, amelynek a riotintói részvények kedvenc papírjai közé tartoznak, meglehetősen idegességgel szemlélte az eseményeket. Az idegességre volt is ok. Franco a riotintói bányák termelését egy német pénzcsoporthoz bízta és az angol érdekeltség most, bírói uton keres orvoslást.

Francóknak ugyan nem szívesen huznak újat Angliával, de rákényszeríti őket a folytonos pénzhiány. A riotintói kérdést is úgy oldották meg, hogy formailag kormánykézbe vették a bánya igazgatását, — a valószínűleg német igazgatók vonultak be a bányatelepre — és újabban az angol bányatelepek tulajdonosoknak egyre kisebbértékű pezétáiban fizetnek kártérítőt törlesztést. Székvillában ütötte fel székhelyét a Hisma, a német-spanyol kereskedelmi központ, amely a déli

bányatelep nyersércet szállítja el — kompenzációs alapon.

A london-valenciai kapcsolatok megerősödése

Az angol konzervatív pénzügyi körök túlságosan hűtötte le. Annál nagyobb jelentőségű az új angol-spanyol higany- Franco-barát érdekeit a riotintói eset nem egyezés, amit a valenciai kormány megbízottjai kötöttek. Az almadeni higanybányák termékeinek kizárólagos forgalombahozatalát egy nagy londoni fémkereskedelmi cég — Roura and Forgas Company — kapta meg. A spanyol kormány és az angol fém-

piac kapcsolata világosan magyarázza az Almaden felé törő Franco-támadás visszaverésének jelentőségét és egyben az angol külpolitika bekövetkező lépéseire is fényt vet. Ugyanigy a Bilbao-környéki vasbányák termékeit elsősorban az angol nagyipar veszi át, ezért akarja Franco elfoglalni, viszont ezért tiltakozik az angol közvélemény Bilbao kikötőjének elzárása ellen.

Több mint két évezreddel ezelőtt Róma és Karthágó élethalálharcában is a spanyol bányák játszottak döntő szerepet. Hannibal ezekben a bányákból szerezte meg a hadjárataihoz szükséges ércpénzt. És elveszett Karthágó, amikor a rómaiak a bányákat visszafoglalták. Most ismét ezért a bányáért folyik az öldöklő harc és a spanyol bányavidékek megszerzésén mulik a harc kimenetele.

(M. P.)

A francia lapok szkeptikusan ítélik meg Hitler Lansburynak tett kijelentéseit

Washingtonban kedvező visszhangot keltett Hitler ama kijelentése, hogy kész résztvenni egy világgazdasági értekezleten

Berlin, április 20. (Rador.) A DNB jelentése megerősíti azt a hírt, hogy Lansbury tervezetét terjesztett Hitler elé a háború okainak kiküszöbölésére összehívandó értekezlet ügyében. Hitler hangzatosaita, hogy nem fogja magát kivonni a nemzetközi együttműködés alól, amely siker reményével kecsegtet.

Lansbury látogatása Hitlernél és Hitler válasza erősen foglalkoztatja a francia sajtót. Így a l'Oeuvre azt hangoztatja, hogy a Hitler nyilatkozatában csupán egyetlen olyan kitétel van, ami realitást tartalmaz és ez az Amerikához intézett kétségbeesett kiáltás. A lap nem hisz abban, hogy a Führer lemondana autarkias politikájáról, aminek feltétele lenne, hogy Amerika nagy kölcsönt folyósítson számára és Németországnak gyarmatokat adjanak ellenigéretnek nélkül. Tehát nem lehetne ellenőrizni, mire fordítják a kölcsönt, ami lehetővé tenné az amugyis nagyarányú német fegyverkezések fokozását.

A Petit Parisien szerint Németország egyelőre tétova gesztusokat mutat a fejlődés felé, amiket azonban jobban körvonalazni kell. Bizonyos tények azonban arra mutatnak, hogy a Lansburynak tett nyilatkozat beavatkozás akar lenni a nyugati demokráciák játékába nem annyira, hogy kedvezzen azoknak, mint inkább, hogy ártson nekik. Ha így állana a dolog, senki sem hagyná magát becsapni, sem Washingtonban, sem Londonban, sem Párizsban.

A Le Jour megállapítja, hogy ha a Führer javaslatait diplomáciai uton továbbítaná Párizsba és Londonba, értékük növekedne.

Washingtoni jelentés szerint az a hír, amely szerint Hitler kijelentette volna, hogy kész résztvenni egy világgazdasági értekezleten, ha azt Roosevelt elnök kezdeményezi, itteni körökben igen nagy érdeklődést váltott ki.

SELECT MOZGÓ

Csütörtöki kezdettel igazi bécsi slágert mutat be:

Egy férfiért sem érdemes...

WALTER REISCH az „EPISODE” világhírű rendezőjének mesterműve: Főszerepekben:

LULI v. HOHENBERG, Európa legszebb nője
FRED HENNING, a bécsi BURGTHEATER művésze.
ANNY MARKART, a bécsi OPERA ELSŐ TÁNCOSNŐJE.

A művészet szabadságáért

Román intellektuelek és írók érdekes előadásai a pornográfia kérdéséről

Bucuresti, április 20. (Az Uj Kelet tud.) Megemlékezett az Uj Kelet arról a harorról, amely Iorga és az akadémia néhány tagja kezdeményezésére a pornográfikus irodalom ellen indult meg. A megindított mozgalom azzal végződött, hogy két román író az ilfovi ügyességre le is tartóztatott. Az írókat szabaddalra helyezték, a sajtónak egyrésze azonban még ma is tüzel a pornográfia ellen. Közben azonban a román irodalomnak néhány nagymárkájú íróját is a pornográfikusok közé sorolja ez a sajtó, mely politikai célokra igyekszik felhasználni a pornográfia elleni küzdelmet.

Néhány vezető intellektuel és író kezdeményezésére a Stere kulturkőr a „Művészet szabadsága” cím alatt előadást rendezett, amelyen Radulescu Motru egyetem tanár, az akadémia tagja elnökölt. Fel-

szóaltak Mihail Ralea, Tudor Arghezi, Eugen Iovinescu, Cezar Petrescu, Perpersicius és I. D. Suchianu, akik a szabad művészi kifejezés problémáját minden oldalról megvilágították. Elsőnek Suchianu olvasta fel Cezar Petrescu levelét, amely többek között a következőket mondja:

— A pornográfiaért való pornográfia, amely a legalsóbb ösztön emberhez szól, önmagától tűnik el az irodalom és a művészet köréből.

A jó, vagy rossz könyv — írja többek között levelében Cezar Petrescu — nem azért jó, vagy rossz, mert erkölcsös, vagy erkölstelenség, hanem mert magában foglalja-e, vagy sem az élet eredeti lehelletét. Flaubertet és Baudelairet is üldözték művészetük erkölstelensége miatt. Ma már a bíróságnak ezt a ténykedését szívesen kell tekinteni. Erkölstelenség könyv

nem állhat ellen az időnek, vannak halott könyvek és vannak élő könyvek. Ez a probléma. A halott könyvek nem ölhetnek meg senkit, az élő könyveket pedig senki nem ölheti meg. Sem törvényszöveg, sem a moralista. Ezt bizonyítja az évezredes gyakorlat.

Suchianu az erkölstelenség társadalmi gyökereit boncolgatja és megállapítja, hogy a pornográfia gyávaság azok részéről, akik nem elég merészek a harcba és nem küzdenek a társadalmat veszélyeztető kihajtások ellen. Ezeknek a teleplezésére a független és komoly kritika szükséges, nem pedig a bíróság. Így történt Victor Marguerite La Garcon-ijával is, amelynek, amikor erkölstelenség minősítettek, több tízezerrel szaporodott a példányszáma. Pontosan az ellenkezője történt Lawrence: Chaterlay asszony kedvese című regényével, amelyet erkölstelenség minősítettek, de ennek ellenére a kutya sem vette meg, mert az érett művész-életű francia közönség tisztán látta, hogy mik huzódnak meg az író szándékai mögött.

Perpersicius rámutat arra, hogy hat hónap óta a kritikusok erkölcsészeti komissziók szerepében tündökölnék és kipellengezik a román irodalom legrészletesebb darabjait. Ehhez csatlakozott az akadémia is, melynek emlékezni kellene, hogy valamikor Carageala vigjátékait is erkölstelenség minősítették, ma pedig ezek a román irodalom legnagyobb értékei.

Ralea professzor a társadalmi körülményeket analizálva, fejtegeti az irodalmi kifejezési forma szabadságának szükségességét. Nehéz szabadságról beszélni ma, hiszen az utóbbi husz év óta a román közéletet 18 éven keresztül a cenzura bélyeázta le.

Ezután Tudor Arghezi szólt fel, akit a közönség lelkesen ünnepelt, majd Iovinescu levelét olvassák fel, aki Titu Maiorescu, a legnagyobb román kritikusra emlékeztet és ismerteti ennek az irodalomtörténésznek a véleményét a pornográfia-ról. A művészet és a pornográfia határának meghúzásához esztétikai hozzáértés kell, nem pedig törvényszékek. Végül újra Radulescu Motru szólt fel és élvezetes beszédben, főlegesen bírálta azokat, akik a román irodalom berkeiben, mint erkölcsösözök akarnak jelentkezni.

— Hitler negyvennyolcadik születésnapját ünnepelték Németországban. Berlinből jelentik: Hitler születésnapját tegnap délután a Wilhelmstrassen tartott katonai parádával ünnepelték meg. A kancellár von Blomberg hadügyminiszter és több tábornok jelenlétében több új zászlót osztott ki, majd beszédet intézett a csapatokhoz. Németország egy néppé, egy birodalomná, egy gondolatná és egy akarattá vált. A horogkereszt, ami a zászlókat díszíti, a gyógyulás és újjászületés jele. Tegnap a felozlatot sportrepülőök h-gája helyett a repülőök nemzeti szocialista testületét alapították meg. Bécsi jelentés szerint Hitler 48-ik születésnapján egész Ausztriában nemzeti szocialista tiltások voltak, amelyek azonban minden incidens nélkül folytak le. A rendőrség több letartóztatást eszközölt.

„OLLA” GUMI

Crystalin és Tropic a legmodernebb. Az egész világ bizalmát bírja, mert minőségileg pótolhatatlan. Ne fogadjon el „OLLA” helyett silány utánozót.

MAJUS 6-án indul a constantai kikötőből

HAIFA felé a THEOPHILE GAUTIER
nagy francia óceánjáró. Gondoskodjék előre jegyről a

ZION LLOYD
központjánál Bucuresti, Calea Victoriei 33, vagy az alanti képviselőknél:
DR. W. NEUMANN CLUJ, Str. Bethelot 12. Ernst Reiter Timisoara, Str. Bormaz 5.
Kirsch Oradea, Str. Nicolae Iorga 21.

A ZION LLOYD hivatalos áron szerez jegyet és a legjobb helyekről gondoskodik a következő hajókon: Dacia, Regele Carol, Romania, Har Carmel, Hazi Clon, Polonia.
A ZION LLOYD útján a legelőnyösebb feltételek mellett utazhat Amerika, Kanada, Argentina, Uruguay, Peru, Cuba és bármely más tengerentúli országba.
UTAZZON OSAKIS A ZION LLOYD UTJÁN

A cluji szabósztrájk

Cluj, április 20. (Az Uj Kelet tud.) Mint jelentettük tegnap délután a munkaiügyi inspektorátuson lefolytatott eredménytelen tárgyalások után a cluji szabómunkások számszerint mintegy négy-öt százan sztrájkba léptek. A munkaiügyi inspektorátuson a munkaadók és munkások 5-5 tagu bizottsága tárgyalt. A munkások azt kérték mestereiktől, hogy a három fizetési kategória szerint dolgozó szabóságokéknak 5-10, illetve 15 százalékkal emeljék fel a fizetését. A munkások követelésüket azaz indokolták, hogy egyrészt az elsőrendű szükségleti cikkek árai fizetésükhöz viszonyítva aránytalan módon emelkedtek, másrészt pedig a két évvel ezelőtti sztrájk mozgalom eredményeképpen elért 12 százalékos béremelést igen sok műhelyben nemcsak, hogy nem tartották be, hanem még az azelőtti béreknél is alacsonyabbra szállították le a fizetéseket. A munkaadók viszont mereven elzárkóztak a munkások követeléseitől, hogy a közönségtől nem lehet nagyobb árat venni a ruhavarrásért és így többet nem fizethetnek.

A szervezett szabómunkásokat a késő esti órákban a szakszervezet érkekeletre hívta össze és itt kimondták a sztrájk megkezdését. Ugyanekkor értesítették a szervezetlen munkásokat is, akik szintén hajlandók voltak a sztrájkban résztvenni. Ma reggel minden szabóműhelyben két-két munkás jelent meg annak ellenőrzésére, hogy munkások a sztrájkot sehol meg ne törjék.

A sztrájkról a munkaadók részéről a következő nyilatkozatot kaptuk:

„A közönség képtelen ma nagyobb árat fizetni a ruhák és kabátok készítéséért, mint amennyit eddig fizetett. Különösen az az, mert a szövetek árai indokolatlanul magasak a csináltatási árakhoz viszonyítva. A mesterek pedig a jelenlegi varrási árak mellett nem tudnak többet fizetni munkásaiknak, mint eddig. Felvetődött ugyan egy olyan terv is a munkaadók részéről, hogy felajánlanak 3-4 és 5 százalékos béremelést a segédeknek, miután azonban ezek mereven elzárkóztak a követeléseikről, az ajánlatot, elő sem terjesztették ezt az ajánlatot. Egyedül a négy konfekciós cég tett ajánlatot két százalékos béremelésre, amit azonban a munkások visszautasítottak. A munkások által megszabott követeléseket a munkaadók semmiesetre sem hajlandók teljesíteni.”

A sztrájkoló munkások álláspontja viszont a következő:

„Az élelmiszerek és egyéb szükségleti cikkek árai az utóbbi két év folyamán mintegy 30-40 százalékkal, sőt egyes cikkek árai 50-100 százalékkal is emelkedtek. A munkások béreit ezzel szemben nem emelték, sőt igen sok műhelyben le is szállították. A munkaadók mereven elzárkóztak a béremelési követelések elől, habár tudniuk kellene, hogy a jelenlegi bérek a létminimumot sem fedezik. A munkaadók a tárgyaló bizottságukba Crisan katonaszabót delegálták aki mint ismeretes, „Reuniunea” néven mesterekből és munkásokból álló szélsőjobboldali színezetű szervezetet alakított. Crisan ugyanis a nemzeti keresztény párt tagja és városi tanácsos jelöltje. Crisan delegálása rendkívül nagy ellenszenvet keltett a munkások között, miután az ő jelenléte csak megerősítette a munkaadók elzárkózását a segéd követeléseitől. A szabómunkások semmiesetre sem hajlandók követelésük től elállni és biznak abban, hogy sikerülni fog munkaadóikat jobb belátásra bírni, hogy a béremeléseket megadják.

— Az „Ellenőr”, Tóth Sándor politikai, kritikai és közgazdasági lapjának ma megjelent száma többoldalas cikket közöl gróf Bethlen István husvéti cikkéről, ismerteti a Bethlen István magyar részről ért támadást, majd közli Tabéry Géának, a kiváló írónak cikkét. A szám egyik legérdekesebb cikke Marót Sándoré, aki „A színes és a halál” cím alatt írt az elhunyt Odrý Árpádról. Főbb tartalmából első helyen kiemeljük Móricz Zsigmond gyönyörű írását: A kávéista keresztény. Az új szám minden cikke érdekes, a lap nivójának megtartása mellett friss, eleven és változatos. Az „Ellenőr” kapható mindenütt, ahol újságot árulnak, Magyarországban és az utódállamokban.

„Károly király kezében tartja Románia sorsát”

A News Chronicle bucaresti munkatársának érdekes beszélgetése a királlyal

LONDON, április 20. (Rador.) A News Chronicle főhelyen közli kiküldöttének J. Cummingsnak, Öfelsége Károly királlyal folytatott beszélgetéséről küldött beszámolóját. Cummings leírja, hogy az uralkodó több, mint félórán át tárgyalt vele a különböző európai politikai kérdésekről és Románia szerepéről. Cummings Öfelségét, mint a testi egészség mintaképes állítja be, modern uralkodóként, aki állandóan tájékozottak van az egyes minisztériumok tevékenységéről, aki reggel 9-től egész nap, gyakran a késő éjszakai órákig dolgozik.

Cummings befejezésül ezeket írja: „Öfelsége Károly király kezében tartja Románia sorsát. Tekintélyét, amit az évek során kifejtett fáradhatatlan munkával szerzett, egyhangulag elismerik. Romániában való tartózkodásom alatt beszéltem az összes pártok és társadalmi osztályok képviselőivel. Mindannyian megegyeztek abban, hogy II. Károly király uralkodása elhárította egy politikai korszak veszélyét és stabilizálta a nemzeti élet érverését. Ennek a rezsimnek bármilyen változása elképzelhetetlen.”

Távollétében egy évi fogházra ítélte a cluji törvényszék egy közokirathamisítással vádolt városi tisztviselőt

Cluj, április 20. A törvényszék negyedik szekciójának Niculescu-Trifu tanácsa ma délelőtt foglalkozott távollétében Căpușan Vasile városi tisztviselő bűnyűjével, aki ellen az ügyészség közokirathamisítás címen emelt vádat. A tisztviselő ugyanis egy városi adófizetési könyvecskébe kétezre lej túlfizetést vezetett be és ezt az összeget a könyvben hivatalos pecséttel igazolta. A fenti pénzüsszeg nem folyt be

a városához.

Dr. Lani ügyész vádbeszédében súlyos büntetést kért a vádlottra, akinek képviselőjében senki nem volt jelen a tárgyaláson.

Rövid tanácskozás után a bíróság Căpușan Vasile egyévi börtönrre ítélte, elrendelte állásából való azonnali felfüggesztését és letartóztatási végzést adott ki ellene.

Capitol Mozdó

csütörtöki kezdéssel mutatja be a világvárosokkal egyidőben

LAWRENCE TIBBET

a newyorki Metropolitan világhírű tenoristájának legújabb és legnagyobb filmjét:

„AMIGO”

Ma utoljára: a páratlan sikerű Stefan Zweig-film: Egy éjszaka mámor.

A rendkívül izgatott atmoszféra miatt félóránként függeszti fel az elnök Stelescu gyilkosainak tárgyalását

Ailandó heves összecsapások a vád, védelem és az elnök között

Bucuresti, április 20. (Az Uj Kelet tud.) Stelescu gyilkosai perének keddi tárgyalásán Constant védő előterjesztette 53 ügyvéd névsorát, akik a védelem részéről beszélni fognak.

Constantin Goga az első tanu, aki a légionárius mozgalom történetét kezdi ismertetni és politikai jellegű előadásba kezd. Az elnök félbeszakítja és felszólítja, magyarul beszéljen a gyilkosság közvetlen indítóokait.

Tanu: Csak későn iratkoztam be a gárdába, mert nem tudtam elviseelni Stelescut.

Ezután elmondja, hogy Stelescuval egy-egyben a Cercul Militar terraszán beszélt, ahol ez igyekezett magát az árulás vádjára alól tisztázni. Stelescu ajánlatot tett neki, hogy vállaljon szerkesztői állást a Cruciada Románizmului-nál havi négyezer lejes fizetésért.

Antonescu dr. teológus tesz ezután vallomást. Ibraileanu ügyvéd azt a kérdést intézi hozzá, mi a véleménye a vádlottakról. Antonescu filozófiai és erkölcsi fejtegetésbe kezd, az elnök azonban a szavába vág. Ibraileanu kéri a hadbírósgát, hogy hallgassa meg a tanut. Antonescu végül a keresztény erkölcs szempontjából elemzi az árulást és arra a megállapításra jut, hogy

a közönséges árulás gyiálatosság, egy mozgalom elárulása pedig a legnagyobb aljasság.

Stelescu azért követett el árulást, mert így akart társadalmi sikereket elérni.

A teremben rendkívül feszült a légkör. Az elnök felfüggeszti a tárgyalást.

Negyedőrai szünet után Vergati ügyvéd

szól fel és kifogásolja, hogy az elnök állandóan félbeszakítja a tanukat.

Igy a védelemnek nem áll jogában bizonyítani, hogy Stelescu provokált.

Radovici ügyvéd a következő felszólaló, aki arra kéri a hadbírósgát, ne alkossa meg a véleményét már előre egyes tanuk vallomásának értékéről.

A hadbíró-ügyész: Elnök ur, ön ebben a kérdésben már állást foglalt, kérem, tartson ki mellette.

Constant szólal fel újra, de olyan idegesen beszél, hogy az elnök nyugalomra inti és biztosítja, hogy nem fogja megakadályozni egyik tanu kihallgatását sem. A tárgyalást ezután ismét felfüggesztették.

Szünet után Ibraileanu ügyvéd kéri, hogy Teodoreanu Ionel író is vegyék fel a védők közé. Bozantant akarja védeni. Ugyancsak védőnek jelentkezik Ion Fuss ügyvéd is, mint Pele vádlott védője.

Costant ügyvéd: Tudom, olyan embert védek, akire súlyos ítélet vár, ezért kívánom, hogy a tanukat engedjék beszélni.

Tel ügyvéd szava akarja tenni a hétfői tárgyaláson előterjesztett pergától kifogásait.

Elnök: Ha mást akar mondani, mint tegnap, beszélhet, de ha nem, megvonjuk öntől a szót.

Rendkívül izgatott hangulat támad. Tel személyes kérdésben akar felszólalni: Már megvonták a szót Vergati és Constant ügyvédektől, valamint tőlem.

Eles vita után az elnök újra felfüggeszti a tárgyalást.

Ma szentesíti az uralkodó a nemzeti munkavédelmi törvényt?

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

A minisztertanács napirendjén szerepel az ipari kartellek és trösztök megrendszabályozásáról, valamint a nemzeti munka védelméről intézkedő rendelettervények kérdése. A minisztertanács hosszasan megvitatta a Pop Valer dr. iparügyi miniszter által beterjesztett törvénytervezeteket, amelyeken különböző módosításokat eszközöltek. Így elhatározták, a nemzeti munkavédelmi törvény elen vétőkkel szemben a szankciók megszigorítását. Az ilyen vádlatok az új törvény értelmében nem kaphatnak többé behozatali engedélyeket, nem vehetők fel többé a kontingentálási kvótába és megvonják tőlük az iparpártolási kedvezményeket.

A Tempo értesítése szerint a két rendelettervényt az uralkodó ma szentesíti, sőt nincs kizárva, hogy holnap már napvilágot is látnak a hivatalos lapban.

Schön Dezső vette át az Uj Kelet oradeai szerkesztőségének és fiókiadóhivatalának vezetését

Arra a megkülönböztetett jelentőségre való tekintettel, amely a nagyszámú és nagymultu oradeai zsidóságot méltán megilleti, az Uj Kelet elhatározta, hogy szerkesztőséget és fiókiadóhivatalt létesít Oradean, amelynek vezetésével Schön Dezső hirlapírót bízta meg.

Schön Dezsőt nem kell bemutatnunk olvasóközönségünknek. Éveken át volt sgheti kirendeltségünk vezetője és már mint egész fiatal újságíró feltűnt megrázó erejű, színes, mély zsidó tartalommal átszótt riportjaival. Az Istenkeresők a Kárpátok alatt című regényével mint író is országosan ismertté tette nevét.

Reméljük, hogy (Schön Dezső oradeai működése nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy még szorosabbá fűződjének azok a kapcsolatok, amelyek a város zsidóságát az Uj Kelettel összekötik, de ahhoz is, hogy Oradea nagymultu zsidósága az ország zsidó közéletében is elérje azt a vezető szerepet, amely méltán megilleti.

Ez alkalommal sajnálattal közöljük oradeai olvasóinkkal, amit tegnap már röviden jeleztünk, hogy özv. Blum Zsigmondné megvált az Uj Kelet kötelékéből. Blum Zsigmondné, aki felejtethetetlen férje halála után, vette át az Uj Kelet képviselőjét, rendkívül ügybuzgósággal, odaadással és becsületességgel vezette évek során át lapunk oradeai adminisztrációját.

A semmitőszék elvetette Ana Pauker és társainak felfoiyamodását

Bucuresti, április 20. Hosszas tárgyalás és egy hétig tartó tanácskozás után a legfőbb semmitőszék ma visszautasította az antifasizmussal vádolt Ana Pauker és 17 társának a craiovai hadbírósg által hozott marasztaló ítélete elleni felfoiyamodását. Ismeretes, hogy a vádlottakat 10-10 évi börtönrre ítélték.

SPORT

Jövő év tavaszán vagy őszén lesz a III. telavivi Makkabiada?

Tel-Avivból jelentik: Jeruzsálemben dr. Werner Senator elnöke alatt ülést tartott a következő intézmények képviselői: Keren Kajemeth, Keren Hajjeszód, Tel-Aviv város tanácsa, a zsidó hajós-társaságok, a palesztinai zsidó utazási irodák szövetsége, a szállodák szervezete és a tel-avivi kiskereskedők egyesülete. Az ülésen elfogadott határozati javaslat felszólítja a Jewish Agency megfelelő szerveit, járjanak közbe a Makkabi Világszövetség elnökénél, hogy a harmadik telavivi Makkabiada 1938. őszén legyen megtartva. A már eddig ismert indokokhoz még a következőket fűzték hozzá: Tel-Aviv városi tanácsa arra készül, hogy Diesengoff polgármester halála utáni gyászév letelével 1938-ban rendkívüli purim-ünnepséget rendezzen. Nem volna célszerű tehát, hogy a két idegenforgalmi esemény egy időben essék.

Beavatott körök ennek ellenére bizonyosra veszik, hogy a III. telavivi Makkabiada 1938. tavaszán lesz megtartva.

Október 3-án lesz a Benes Kupa legközelebbi fordulója

Románia 1938 tavaszán Jugoszláviával játszik

Bucuresti, április 20. (Az Uj Kelet tud.) A Románia-Csehszlovákia Benes-kupa válogatott mérkőzés alkalmából Bucurestiben ülést tartott a kupa előkészítő bizottsága, amelyen megválasztották a tisztikart, majd megállapították a kupamérkőzések programját.

A kupa tisztikarát a következőkben választották meg:

- Elnök:** Pelikán dr. cseh. **Főtáskár:** Luchide román. **Tag:** Kika Popovici jugoszláv.
- A Benes-kupa soronkövetkező mérkőzése: 1937 október 3: Csehszlovákia—Jugoszlávia Prágában.
- 1938 május 10: Románia—Jugoszlávia Bucurestiben.
- Augusztus 22: Jugoszlávia—Csehszlovákia Belgrádban.
- Szeptember 16: Jugoszlávia—Románia Belgrádban.
- Október 28: Csehszlovákia—Románia Prágában.

Kis feljegyzések a nagy mérkőzésekkel kapcsolatban

A győzelemmel felérő eldöntetlen eredményért a román csapat játékosai a szövetségtől fejenként 10.000 lej kész pénzt és egy rend ruhát kaptak. Ezenkívül az egyik bucuresti kereskedő egy-egy pár cipővel ajándékozta meg a csapat játékosait.

Károly király a mérkőzés két hőst: Planickát és Davidot királyi kitüntetéssel ajándékozta meg. Királyi kitüntetést kapott Pelikán dr., a cseh szövetség elnöke is.

A mérkőzés előtt adott nyilatkozataikban volt.

A mérkőzés előtt adott nyilatkozataikban az összes cseh játékosok a cseh válogatott két-három gólos győzelmét jósolták. Egyedül Nejedly jósolt eldöntetlen, aki egyébként a csehek kiegyenlítő gólját is lőtte.

A cseh válogatott Bucurestibe vezető útján az összes jelentős román városokban: Sotomare, Oradea, Cluj és Bucurestiben ünnepélyesen fogadták. Pelikán dr.-nak a legjobban a cluji fogadtatás tetszett. Kijelentette, hogy zivíryesebb, i. impozánsabb fogadtatásban, mint a cluji, még nem volt része.

A stadion zsúfolt közönsége a mérkőzés végén nem dobálta el székpárnáit. Ezuttal székeket dobáltak. A főtáskár szemben össze is törték valamennyit. Megharagudtak a rendfenntartó közegekre, mert nem engedték őket közel a pályához.

A mérkőzésen közel kétszáz újságíró — sok vidéki is — volt jelen. Közülük négy cseh, a prágai napilapok kiküldött sportmunkatársai.

Sikeres háziversenyt és bemutatót rendezett a Haggibbor vívószaksztyája. Tegnap este a szezon utolsó versenyére készülő Haggibbor-vívók háziversenyt rendeztek, amelyen résztvettek a Mózes-teremben vívó másége-sületbeli versenyzők közül is többen. Bemu-

takoztak a szakosztály női tagjai is, akik közül különösen Hoffmann Mártha és Friedmann Piri tehetségesek. A gyermektörveny Pop VC nyerte. A szeniorszámokban „beszállt” Mózes mester is. A még ifjúsági sorban levő Sándor egyre fejlődik — ha csak háziverseny keretében is — már komoly ellenfele a legjobbaknak. Az asszókat hibátlanul vezette Neuteld Pál. A versenyt és akadémiát közelebből, talán már a jövő héten, megismétlik.

RIPENSIA — UNIVERSITATEA nemzeti bajnoki mérkőzés lesz pénteken Clujon.

A pénteki ünnep ugyanis törvényes munkaszünet.

A XII. (tokiói) olimpiai játékok rendezőbizottsága legutolsó ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel is, hogy az olimpiai tüzet miként vigyék Tokióba. Minden valószínűség szerint a Nemzetközi Olimpiai Bizottság egyik görög tagjának a javaslatát fogadják el, amely szerint az olimpiai tüzet tengeren szállítanák Japánba, úgyhogy a tengeri ut 17.876 kilométert tenne ki, míg szárazföldön csupán 1410 kilométeren kellene a futóknak az olimpiai tüzet vinniük.

Possák a bucuresti Makkabi edzője és játékosai, Bucurestiből jelentik: Possák, a Timisoarai Atlétikai Club, utóbb egyik kiülföldi nagy egyesület játékosai, azonnali játékjoggal a bucuresti Makkabi tagja lett. Possák az egyesület edzői teendőit fogja ellátni, de a csapatban játszani is fog. Vasárnap a Makkabi DVA elleni galati mérkőzésén fog bemutatkozni.

Ami még vasárnap volt...

- Iasi. Makkabi—Textilia 2:1 (0:1). Nemzeti Bajnokság B).**
- Északi C) Liga:**
- Balamare. Tricolor—CFR Oradea 11:2 (4:0).** A Tricolor már fölényesen bajnok ebben a csoportban.
- Salonta. Salontai SC—Vestul 2:0 (2:0).**
- Satmare. Barkochba—Maramures 1:0 (1:0).**
- Cluj. CFR—UEC 1:1 (1:1). C) liga mérkőzés. Biró dr. Busu. Egyenlő ellenfelek küzdötte.**
- Közép C) Liga:**
- Sibiu. HTV—Patria 1:0 (0:0).**
- Blaj. MSE—SC Blaj 4:3 (2:0).**
- Nyugati C) Liga:**
- Lupeni. Minerul—Progresul 3:2 (2:0).**
- Timisoara. Electrica—Politehnica 2:1 (2:1). Banatul—Municipal Lugoj 1:0 (0:0).**
- Kerületi bajnokság**
- Cluj. CSMC—Haggibbor 6:1 (4:0). Biró Constantinescu. Góllövők: Tóth 2, Poklossy, Fazekas, Gergely és Coroian, illetve Weisz.**
- Avram Iancu—ECHO 3:1 (2:0). Biró Seliceanu. Vasontóde—Unirea 4:2 (1:0). Biró Mann Károly.**
- Victoria—CAC ifjúsági bajnoki 3:2 (2:2). CFR—Reuneunea 7:1 (5:0) ifjúsági bajnoki. Universitatea—Napoca 5:1 (2:0) ifjúsági bajnoki.**
- Oradea. Electrica—Vasas 4:1 (2:0).**
- Satmare. SZSE—Aurum 1:0 (0:0). Az eredmény meglepetés.**
- Targumures. Monopol—Productia 10:0 (8:0).**
- Timisoara. Freidorf—Patria 1:1 (1:1). Galvani—Fratelia 2:1 (1:1).**
- Jimbolia. Jimbolia—Hertha 0:0. Eső miatt csak egy félidő. Bohn—Rapid 2:1 (0:0).**
- Barátságos mérkőzések**
- Timisoara. Chinezul—Ripensia 4:1 (0:1). A Ripensia válogatottjai nélkül játszott.**
- Sf. Gheorghe. Klinger SC—Sparta Medias 2:1. Szép és nívós játék mellett győzött a Klinger a kerületi C) liga bajnoka ellen. A tavaly Mediason 7:0-ra kapott ki a Klinger.**
- Mégis lesz két játévezető a futballmérkőzéseken? A FA elfogadta Cuffs urnak, az Everton elnökének alábbi javaslatát: „Felkérjük az International Board vezetőjét, engedje meg a Football Association fennhatósága alatt levő egyesületeknek, hogy 1937 augusztusában rendezendő edzőmérkőzéseiken két játévezető működjön. Kérjük továbbá, hogy a következő évadban három ligamérkőzésen kísérletezzen céljából ugyancsak két játévezető legyen, feltéve, ha a mérkőző felek ebbe beleegyeznek”. A szigetországban nagy pártja van mind az egyjátévezetés s mind a kétjátévezetés rendszernek. Valószínű, hogy a Board meg is engedi a kísérletezést.

Ideális arc-bőrtbiztosít

COTY KRÉM

Ez a krém szakembereink hosszadalmas kísérletezéseinek eredménye. Megadja a bőrnek az összes szükséges tápanyagokat anélkül, hogy túltáplálná azt. Sikeresen alkalmazható ráncok ellen. Állandó használata meglepő eredményt nyújt

COTY PUDER

együttes és kizárólagos használata

A nyersanyagok lelkiismeretes kiválasztása, valamint a legújabb előállítás módjainak köszönhető, hogy ez a készítmény egyedülálló a női elegancia terén. Sikere világ-szerte el lett ismerve. A „par excellence” francia luxus-gyártmányt képezi.

EREDETI COTY-PARIS KÉSZÍTMÉNYEK

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

- ROMAN OPERA MUSORA**
- Szerda, április 21: Horia.
- Csütörtök, április 22 (iskolai matiné): Babatündér és Balettagyveg.
- Péntek, április 23: Rigoletto. (Antoniette Trandafirescu szopránékesnővel.)
- Vasárnap, április 25 (matiné): Cigánybáró. (Verhi Pallada szopránékesnővel és Ionel Tudoran tenoristával.)
- Hétfő, április 26: Aida.
- Szerda, április 28: Tannhäuser.
- ROYAL MOZGÓ MUSORA:**
- Ma, kedden... Piccadilly Jim. (Ezer és egy kaland). Robert Montgomery és Madge Evans hangulatos sláger-ujdon-sága.
- Holnap, szerdától 2 nagyon jó premierfilm 1 helyéért: I. A nagy refrén. A francia filmek legszebbike. Fernand Gravey Signoret, Jeanne Albert-vel. II. A száguldó nyíl. A legizgalmasabb cow-boy ujdonság. Fred Mac Murray és Rex, a csodálóval.
- EDISON MOZGÓ MUSORA:**
- Hétfőtől: Uj műsor! Román és magyar feliratokkal: I. A bécsi randevu. Vigoperett. Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Halmay Tibor, Adele Sandrock. II. A kis ezredes. Shirley Temple, Lionel Barrymore. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 óraker.
- MUNKAS MOZGÓ MUSORA:**
- Kedden, szerdán 3, 6 és 9 óraker új műsor: I. Kincses sziget. Kalózdrama. Fősz.: Wallace Berry és Jecie Cooper. II. Anette a paradicsomban. Társadalmi filmsláger. Fősz.: Ursula Grabley. II. Journal

APRÓ HIRDETÉSEK

- Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.
- Könyvelő és levelező azonnali belépésre kerestetik.** Ajánlatok „Ruf” jellegű a kiadóba küldendők.
- Uricsalárhoz ajánlunk, gyermekek mellé, délutánra, perfekt román, német, magyar, középkoru intelligens urinó. Varráshoz is ér.** Cim a kiadóban.
- Kersek egy jó zsidó családból való kintőifut.** Cim a kiadóban.
- Románul, németül beszélő Fräuleint keresünk három és fél éves kisfiúhoz.** Cim a kiadóban.
- Hangversenypláninó, berlini gyártmány, rendkívüli példány, majd nem új állapotban.** Szigeti, Memorandumul 15.
- Önhibáján kívül elvált, érettségizett, gyermektelen, 33 éves urinó cluji értékes hárszemesedéssel és havi 3000 lej tisztviselői fizetéssel férjhez menne egy magához illő ur-emberhez. Bővebbet Mirea házasságközvetítő irodánál Cluj, Calea Marechal Foch 25.**
- Német-román levelezőnap 1—2 óráig alkalmazok.** „Pe:fekt” jellegű ajánlatokat a kiadóba kérek.
- Középkoru zsidónó kerestetik uricsalárhoz kóser háztartáshoz.** Cim: Elka cipőüzletben, Calea Regele Ferdinand 16.
- Vannék jó állapotban levő 1/50-as, 1/100-as 10/50-as és 10/100-as kötésgépek.** Cim: Terkel-taub Mihály Oradea, Piața Mihai Viteazul 8.

Atköltőz
uj
ciliá
rádi
Cons
Piața Unirii 31.

— Prezan marsall doktora. Bucurestiből a bucuresti műegye között avatja díszdob világháboruban kifele amiét a szenátusba skra a technikai ok

— Lengyel diákok ellen. Varsóból jelent csoport hatolt be teg teni fiókjába és egy ette az épület dis Sándor orosz cárt át tét több lap kampá gésbe, amelyek szer őzi egy letűnt idege maradványait és em

— Április 24-én le tárgyalása. Bucurest ság befejezte a vizs ben és április 24-re t

— Ünneplés ker Targumuresen dr. L hnyat feleségének ról jelentik: Felemel keretében adozott te társadalma dr. Löw tudós főrabbija, egy feleségének, a targu asszonya emlékének. emléket a targumur Chevra Kadisa állít lékére és azt tegnap sadalom egyhangu mellett. Az ünneps ima elmondása után Löwy Ferenc targu tott megrázó emléké sége siremlékének Weinberger Mózes c hám salontai főrabbi beszédekben az elhu dr. Czitrom Lázár község nevében a s feld Jenőné a Zsidó szét meleg hangon hogy a targumuresi Wizo alapítványt lét kére, míg a sirköve ten Stern Antal igaz ható leleplezési ün tek részt.

— Csehszlovákia u eurestiből jelentik: A vasiának az uj cseh 1922 és 1923. években a román fővárosban, Bécsbe.

A Davila (volt Th ban hétfőn, 26-án ne „Habima” telavivi művészeinek szereplé zöklél készült Sabra dó film rövid, kivon csoport lelkes, remé ifju elindul egy szép Palesztinába. Van kő aki ég a vágótól, ho egy beteg nyomdász, viszanyerni Palesztin egy zenész, aki ott a feltört melódiákat p landokat kereső fiu, a miket-néma. Ez a va melynek tagjai az ősb dabb élet utáni vágy határtalan boldogság ország rég áhitott fő reményben, hogy eze kességben dolgozza, s élhetnek. De keserve rá mindjárt pár nap sem oly zavartalan, mas és boldog, mint A falu arab sejkje n zsidó chalucok lelkes nek korlátlan hatalm ga fölött, mivel ő os élethez nélkülözhetetl Ellenzenve fokozódik kedéssé fajul, mikor ma, az egyik benesz leánya beleszeretett a kusa és elhatározza, vadul a chalucoktól.

(Folyt)

HIREK

Atköltözteti új lakásába cillárját, rádióját 'Constructio' Piața Unirii 31. Telefon: 98.

Prezan marsall — a műgyetem disz-doktora. Bucarestből jelentik: Április 22-én a bucaresti műgyetem ünnepélyes keretek között avatja disz-doktorrá Prezan marsallt a világháboruban kifejtett tevékenységéért és amiért a szenátusban olyan sikeresen szállt szóra a technikai oktatás egyesítése mellett.

Lengyel diákok tüntetése egy — bank ellen. Varsóból jelentik: Harminc diákból álló csoport hatolt be tegnap a jelzőlogintézet itteni fiókjába és egy maró folyadékkal össze-egézte az épület díszét, egy freskót, ami I. Sándor orosz cárt ábrázolja. A diákok e tet-tét több lap kampányával hozzák összefü-gésbe, amelyek szerint a hitelintézet híven őzi egy letűnt idegen uralom alatti korszak maradványait és emlékeit.

Április 24-én lesz dr Gerota hadbíró-sági tárgyalása. Bucarestből jelentik: A hadbí-róság befejezte a vizsgálatot dr Gerota ügyé-ben és április 24-re tűzött ki tárgyalást.

Ünnepélyes keretek között leplezték le Targumuresen dr. Löwy Ferenc főrabbi el-hunyt feleségének sírlemkét. Targumures-ről jelentik: Felemelő és megható ünnepség keretében adózott tegnap Targumures zsidó társadalmá dr. Löwy Ferenc Targumures tudós főrabjára, egy évvel ezelőtt elhunyt feleségének, a targumuresi zsidóság nagy-asszonya emlékének. A monumentális sír-lemkét a targumuresi zsidó hitközség és Chevra Kadisa állította a nagyszonyb em-lékére és azt tegnap leplezték le a zsidó tár-sadalom egyhangú és megható részvétele mellett. Az ünnepségen a bevezető rövid ima elmondása után az elhunyt férje, dr. Löwy Ferenc targumuresi főrabbi tar-tott megrázó emlékbeszédet elhunyt fele-sége sírlemkének leplezésén, majd dr. Weinberger Mózes cluji és dr. Nebel Abra-hám salontai főrabbi méltatták megható beszédekben az elhunyt emléket. Ezután dr. Czitrom Lázár ügyvéd adta át a hit-község nevében a sírlemkét, majd Rosen-föld Jenőné a Zsidó Nőegylet elnökeje be-szédét meleg hangon és egyben bejelentette, hogy a targumuresi Zsidó Nőegylet és a Wizo alapítványt létesít az elhunyt em-lékére, míg a sírkövet a Chevra Kadisa nevé-ben Stern Antal igazgató vette át. A meg-ható leplezési ünnepségeken sokan vet-ték részt.

Csehszlovákia új bucaresti követe. Bu-carestiből jelentik: A Curentul bemutatja ol-vasiónak az új cseh követet. Veverka 1921, 1922 és 1923. években már akkreditálva volt a román fővárosban, de 1924-ben áthelyezték Bécsbe.

A Davila (volt Thália) színház mozgója-ban hétfőn, 26-án bemutatásra kerülő, a „Habima” telavívi nemzeti színház kitűnő művészeinek szereplésével, művészi eszkö-zökkel készült Sabra c. első palesztinai zsi-dó film rövid, kivonatos tartalma: Egy kis csoport lelkes, reményekben gazdag zsidó ifjú elindul egy szép napon álmaik földjére, Palesztinába. Van közöttük egy gazdász, aki ég a vágytól, hogy ősei földjét művelje, egy beteg nyomdász, aki egészségét reméli visszanyerni Palesztina ragyogó napja alatt, egy zenész, aki ott akarja a lelke mélyéről feltörő melódiákat papírra vetni, egy ka-landokat kereső fiú, akit a vére hajt és egy sík-tema. Ez a valóban vegyes társaság, melynek tagjait az ősi föld és egy új, zaba-dabb élet utáni vágyakozás kapcsolt össze, határtalan boldogsággal eltelve lép az ősu-ország rég áitott földjére, abban a boldog reményben, hogy ezentul végre csendes be-kességben dolgozva, szabad zsidók módjára élhetnek. De keserves csalódással ébrednek rá mindjárt pár nap múlva, hogy az élet itt sem oly zavartalan, oly ideálisan nyugal-mas és boldog, mint ahogy ők elképzelték. A falu arab sejkje nem nézi jó szemmel a zsidó chalucok lelkes tevékenységét. A sejk-nek korlátlan hatalma van a falu lakossá-ga fölött, mivel ő ossza ki ezek között az élethez nélkülözhetetlen, értékes ivóvizet. Ellenszeme fokokozdik és halálos ellenséges-kedésé fajul, mikor megtudja, hogy Fat-ma, az egyik bennszülött arab szép, fiatal leánya beleszeretett a fiatal zsidó muzsi-kusba és elhatározza, hogy végleg megsza-badul a chalucoktól. (Folytatjuk.)

Mi okozza a fejfájást? Bécsből jelen-tik: Dr. H. Hoff egyetemi docens a napok-ban érdekes előadást tartott a fejfájásról. Szerinte a fejfájás oka legtöbbször az, hogy az agyvelőben lévő véredények megszükül-nek, vagy kitágulnak, vagy hogy az agy-hártya bizonyos helyén nyomásnak van ki-téve. Mindezt előidézhetik lobosodások, da-ganatok, infekciók és meszesedések. Sajá-tos formája a fejfájásnak a migrén, amely örökölhető és amely a fejnek egy részében lép fel, szemképrázással. A migrént épü-gy, mint egyéb fejfájást, utjabban diétával ke-zelik ki. Leggyakrabban a sóséltű táplál-kozás használ, vagy pedig a szinhidrátos ételek korlátozása. Wagner-Jauregg tanár egyszer az Orvostársulat ülésén bemutatót egy migrén beteget, aki naponta husz zsem-lyét evett. Mihelyt a zsemlyevést beszün-tette, azonnal megszűnt a fejfájása. Fejfá-jást kaphat az ember még a rossz fekvéstől is, amikor tulsok vér tódul az agyba. Ugyan-csak fejfájást okoz az agy vértelensége. Ekkor legheylesebb, ha az ember fejét nem helyezi magas párnára.

Angina pectorisnál, a rohamokban fel-lépő nyomasztó szívtáji fájdalomnál, reg-gelenték egy fél, esetleg egynegyed pohár természetes „Ferenc Wöszef” keserűviz is elegendő ahhoz, hogy a belek működését el-rendeze és megfelelő emésztést biztosítson. Az orvosok ajánlják.

Ujságírótagozat a bucaresti jogi egye-tem mellett. Bucarestből jelentik: A Curen-tul írja, hogy dr Anghelescu nem híve az ug-nevezett ujságíró akadémiának, de enge-délyt fog adni arra, hogy ösztöl kezdve a bucaresti egyetem jogi fakultása mellett u-j-ságíró szekció kezdje meg működését.

Cionista kultúrelőadás vetített ké-pekkel. Nagyszabású diáktársulat rendez ma, szerdán este a ZsNSZ cluji helyicsoportja. Az előadás 9 órai kezdettel a Salom Club-ban (Filipescu 6.) lesz megtartva. A diást keretében Boskovits Ignác tart vetítettké-pes előadást „Ami a kövek mesélnek...” címmel. Ez érdekes és újzerű előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A cionista helyicsoport vezetősége ezuton is meghívja Cluj zsidóságát diáktársulára, melyre a belépés díjtalan.

A ROYAL slágermozgóban két nagyon jó premíerfilm egy helyért: I. A francia filmek legszebbike: A nagy reifrén Fernand Gravey, Signoret, Jeanne Albert. Richard Heymann csodás melódiái. II. A legizgalmasabb cowy-boy ujdonság: A száguldó nyíl Főszerepben: Fred Mac Murray és REX, a csodaló. Ma, Piccadilly Jim, Robert Montgomery és Madge Evans filmje.

Dr. Krenner Miklós előadása a szo-cialdemokrata kisiparosoknál. A cluji Szoc-ialdemokrata Kisiparosok csoportjának fel-kérésére f. hó 21-én, szerdán este 8 órakor a 'Str. Vail 7. alatt az Epitómunkás otthon-ban, dr. Krenner Miklós előadást tart, „Kor-szerű feladataink” címen. Érdeklődőket szí-ven lát a csoport.

Eljegyzés. Freund Mauritiu gheorgheni főrabbi eljegyezte Silberstein Ilonkát, a váci orth. főrabbi leányát. Minden külön értesítés helyett.

Eljegyzés. Grosz Ignác (Baiamare) el-jegyezte Teszler Margót (Timisoara) (M. k. é. h.)

Az „Egészség” áprilisi száma. Az Egészség című közegészséget szolgáló havi folyóirat áprilisi számának első cikkét dr. Konrád Dániel egyetemi m. tanár írta a vesztéséről. A cikkirő kihangsúlyozza, hogy a harapást követően azonnal védőöl-tást kell alkalmazni, mert annál biztosabb, minél korábban kezdik a kezelést. A védő-öltés ellenére is kiüthet a vesztés, de csak ritkább százalékban. Dr. Fenichel Mór a fertőző betegségekről írott tanulmányá-nak első részét közli az Egészség. Dr. Normand, a lap szerkesztője, a bélrenyhe-ségről írja érdekes ismertetését. Az elterjedt baj egyik oka gyanánt a kellő testmozgás hiányát tünteti fel. A „modern kultu-rember tulsokat eszik, tulsokat gondolkodik és tulsokat ül” — idézi Lick orvosirót és hoz-záteszi, hogy tulsokat olvas és tulsokat be-szél is. A székrekedés legfőbb oka a célsze-rűtlen táplálkozási mód. Dr. J. I. a mérge-zésről írott cikkéből tudjuk meg, hogy a friss gomba rendszerint kevésbé mérgező, mint az állott. Sulyos gombamérgezéséknél sem szabad hánytatót alkalmazni. (A) mér-gék oldódását és felszívódását késlelteti a tej, tojásfehérje és víz, stb. „Az egészséges ember diétája” címen dr. M. föltötte figye-lenreméltó cikkben mutatja ki, a mai kony-ha ésszerűtlenségét és természetellen-ségét. Dr. Schnabel Ede: Sport és egész-ség című cikksorozatának folytatása és a közegészségügyi rovat zárja le az Egészség érdekes számát. A folyóirat megrendelhető Cluj, Cal. Reg. Ferd. 56. Telefon 972. Elő-fizetési ára egész évre 110 lej.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

Rövid hírek mindenünnen. Charley, a párizsi egyetem rektora Belgrádba érkezett, hogy érintkezésbe lépjen jugoszláv egyetemi kövökkel. — A lodzi repülőter felett ma öz-szeültkötött két katonai repülőgép. Mindkettő összetört, két pilóta életét vesztette. — Az angol tengerészeti hatóságok véleménye sze-rint a bilbaói kikötő előtt tényleges blokád van. — A londoni lord mayor tegnap ünne-pélyes keretek között fogadta George Seinescut, aki Donescu bucaresti főpolgármester részé-ről vitt üzenetet és ajándékot a londoni pol-gármesternek. — A párizsi látványossági al-kalmazottak sztrájkja miatt 40 filmszínház és 8 musichall tegnap zárva tartott. Közük volt a Casino de Paris is. A színházakban megtartották az előadásokat. — Egy párizsi gyárban egy túlfűtött gőztartály megrepedt, 8 munkás megsebesült, 2 meghalt borzalmas kínok közepette.

Nem lesz kényszervégrehajtási törvény. Bucarestből jelentik: A Curentul szerint a kormány véglegesen lemondott a kényszer-végrehajtások törvényéről, amit az elmúlt törvényhozási ülészak folyamán nem lehetett megszavaztatni és amit törvényrendelet for-májában akartak életbe léptetni.

A Biblia háromszáz nyelven. Zürichből jelentik: Dr. Karl J. Lüthi néhány évvel e-zelőtt több, háromszáz különböző nyelvre fordított bibliákat ajándékozott a zürichi városi könyvtárnak. Az értékes gyűjtemény rendezése és szortírozása befejeződött és rövidesen ki fogják állítani. A gyűjtő töb-bek között megszerezte a híres bibliai kéz-iratok faksimilijét is. Különösen sok ilyen szerű másolata van itt a korai kézköpr idejéből. Ezenfelül eredeti kéziratokat is felőlel az érdekes gyűjtemény, héber görög és a reformáció idejéből származókat. A kiállítás nemcsak vallási, hanem bibliográ-fiai szempontból is egyedülálló.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol! — Bár mükedvelők közreműködésével mutat-ták be tegnap este a Davila Színházban Seffedin Sefket bey, az ismertnévű, fiatal transzilván költő vigjátékát: a „Táncos ifju-ság”-ot, a vigjáték mégis nagy és megérde-melt sikert aratott. A siker érthető: a „Tán-cos ifjuság” meséje fordulatos, ötletes és könnyedsége mellett is a mai élet aktualitá-saival van átszőve. Két nemzedék: a háboru-előtti és a háboru utáni fiatalság élesen el-ütő életét mutatja be a szerző — két tánc-mulatságon keresztül. Jól meglátott figurá-kat mozgat a színen, akik derít és mai ki-látástalanságukban is tömörítően életerőt sugároznak.

A sikernek átütő erőt egy feltűnően tehet-séges fiatal zeneszerző: Ehrlinger József mu-zsikára adott. A melódiából, eredetien hangzó duettek, tangók és pátogó ritmusú táncok hivatott operettíróra vallanak, aki minden bi-zonnyal még nagy operettszínpadokon is ko-moly sikereket fog aratni.

Az előadás feltűnően jó volt. Egyes szere-plői egyenesen kimagasló színészi, színésznői, illetőleg énekesi kvalitásokról tettek bizony-ságot. Ugy Lőrinczi Sziszi, mint Lőrinczi Ica dilettánsokon felülről előadókészséget bizo-nyítottak. Kallós József és Gáll Baba pedig minden jelenetben hivatásos, elismert színé-szek és színésznők nivóján csillogtatták meg-ének- és játéktudásukat. Csata Jenő komi-kus vénája egészen figyelememéltó, ugyszin-tén ifj. dr Vékás József alakítása, aki egy katonatiszt szerepében ekzcshellát. Bereczky Györgyi rutinizott szubrettek és meg-haladó táncstudása és humora elragadó volt. Elismeréseméltó voltak: Horváth Agoston, aki sok bonviváni készséggel rendelkezik, valamint Fodor Lőrinc, Fodor Tibor és Szántó József. Külön kell megemlékeznünk Hadházy-nak, ennek a bájos öregurnak alakításáról, akinek Szily Baba méltó partnere volt.

Külön dicséret illeti meg a „görők”, e fia-tal, lelkes lányok harmónikus, jól betanított táncait, a zenekart és karmesterét és főleg Laski rendezőt, aki Hetényi mellett a be-tanítás nehéz és lelkiismeretes munkáját sok ádartermettséggel végezte.

A jótékonycélu ösbemutató közönsége ki-tűnően mulatott és sokat tapsolt a szerzők-nek és a szereplőknek. Reméljük, hogy a si-keres operettet még rendszer színházi előadás-ban is lesz alkalmunk vizionlátni. (s.)

Megjelent Upton Sinclair Irodalom-története. Upton Sinclair világhírű Irodalom-története (Mammonart), amely sokmíl-li példányban az egész világon közkezen forog, végre magyar nyelven is megjelent. Gyökeresen különbözik ez a mű minden ed-digi irodalomtörténettől, mert a főszempont, amely szerint készült: a gazdasági és poli-tikai körülmények mindenkorai hatása az irodalmi és művészeti alkotásokra. (Aris-tophanestől egészen Sinclair Lewisig terjed a történelmi anyagvilágú vastörvényének eme demonstrálása. Mintegy száz, regényes életrajza sorakozik ebben a párfjártított, egyedülálló mesterműbe. Az első irodalom-történet ez, amely olvasmányok is izgalmas. Upton Sinclair maradó főművét Benamy Sándor ültette át magyar nyelvre az ere-deti angolból, gondosan és lelkiismeretesen. A könyvpiac ez új, nagy szenációja, amely feltűnően olcsó árban jut el az olvasóhoz (cca 90 lej), a ma már komoly nivót reprezentáló Epecha könyvkiadónál jelent meg, amely „A csendes Don Trilogia”-val ala-poza meg hírnevét.

Megszökött Constanjaból és a felkelők-nél jelentkezett egy spanyol hajó két tisztje. Bucarestből jelentik: A Zorzo spanyol petró-leumszállítóhajó két tisztje, Leonard Reoso és Renerio Eugenio Constanában megszök-tek a hajóról és Bucarestbe menekültek, ahol jelentkeztek Pnat y Soutzonál, a felkelő spa-nyolok követénel, hogy hazaküldjék őket, mert be akarnak lépni a felkelő hadseregbe.

Meghalt Stróie tábóri püspök. Alba-Iu-liáról jelentik: Tegnap délelőtt meghalt dr Ion Stroie tábóri püspök, akit ma temetnek a helyi Keresztelő Szent János templomban.

Fejér Sándor és Boskovits Sándor hang-versenye Targumuresen. Tudóstitónk jelenti: Jelentős művészi élményben volt része teg-nap este Targumures műiert publikumá-nak, amely ezutal a cluji Goldmark filhar-mónikus zenekar két erősségét: Fejér Sán-dor primhegedüst és Boskovits Sándort is-merte meg, akik transzilvániai körutjukban Targumuresst is meglátogatták. Szépszámu közönség jelenlétében zajlott le a Zsidó Kulturházban a hangverseny, amelyet Bos-kovits Sándor vezetett be érdekes előadá-sával a zsidó művészetről, amelyet a kö-zönség megértéssel és lelkesedéssel hono-rált. A két művész ezután tehetségük leg-javával és meleg zsidó átérzéssel a zsidó zene legkiválóbb értékeinek műveit inter-pretálták felváltva és minden egyes szá-mukat kitörő lelkesedéssel és tapsviharral honorálta a közönség, amely alig akarta le-engedni a két művészt a pódiumról. A targumuresi publikum, amely a két fiatal zsidó művész hangversenyében egy kis ize-lítőt kapott a nagyvárosok művészi pro-dukcióból, a jövő szezonra a teljes Gold-mark-zenekar bemutatkozását várja. (b. b.)

Táncos ifjuság

Seffedin Sefket bey és Ehrlinger József zenés vigjátékának ösbemutatója a Davila Színház-ban

A sikernek átütő erőt egy feltűnően tehet-séges fiatal zeneszerző: Ehrlinger József mu-zsikára adott. A melódiából, eredetien hangzó duettek, tangók és pátogó ritmusú táncok hivatott operettíróra vallanak, aki minden bi-zonnyal még nagy operettszínpadokon is ko-moly sikereket fog aratni.

Az előadás feltűnően jó volt. Egyes szere-plői egyenesen kimagasló színészi, színésznői, illetőleg énekesi kvalitásokról tettek bizony-ságot. Ugy Lőrinczi Sziszi, mint Lőrinczi Ica dilettánsokon felülről előadókészséget bizo-nyítottak. Kallós József és Gáll Baba pedig minden jelenetben hivatásos, elismert színé-szek és színésznők nivóján csillogtatták meg-ének- és játéktudásukat. Csata Jenő komi-kus vénája egészen figyelememéltó, ugyszin-tén ifj. dr Vékás József alakítása, aki egy katonatiszt szerepében ekzcshellát. Bereczky Györgyi rutinizott szubrettek és meg-haladó táncstudása és humora elragadó volt. Elismeréseméltó voltak: Horváth Agoston, aki sok bonviváni készséggel rendelkezik, valamint Fodor Lőrinc, Fodor Tibor és Szántó József. Külön kell megemlékeznünk Hadházy-nak, ennek a bájos öregurnak alakításáról, akinek Szily Baba méltó partnere volt.

Külön dicséret illeti meg a „görők”, e fia-tal, lelkes lányok harmónikus, jól betanított táncait, a zenekart és karmesterét és főleg Laski rendezőt, aki Hetényi mellett a be-tanítás nehéz és lelkiismeretes munkáját sok ádartermettséggel végezte.

A jótékonycélu ösbemutató közönsége ki-tűnően mulatott és sokat tapsolt a szerzők-nek és a szereplőknek. Reméljük, hogy a si-keres operettet még rendszer színházi előadás-ban is lesz alkalmunk vizionlátni. (s.)

Megjelent Upton Sinclair Irodalom-története. Upton Sinclair világhírű Irodalom-története (Mammonart), amely sokmíl-li példányban az egész világon közkezen forog, végre magyar nyelven is megjelent. Gyökeresen különbözik ez a mű minden ed-digi irodalomtörténettől, mert a főszempont, amely szerint készült: a gazdasági és poli-tikai körülmények mindenkorai hatása az irodalmi és művészeti alkotásokra. (Aris-tophanestől egészen Sinclair Lewisig terjed a történelmi anyagvilágú vastörvényének eme demonstrálása. Mintegy száz, regényes életrajza sorakozik ebben a párfjártított, egyedülálló mesterműbe. Az első irodalom-történet ez, amely olvasmányok is izgalmas. Upton Sinclair maradó főművét Benamy Sándor ültette át magyar nyelvre az ere-deti angolból, gondosan és lelkiismeretesen. A könyvpiac ez új, nagy szenációja, amely feltűnően olcsó árban jut el az olvasóhoz (cca 90 lej), a ma már komoly nivót reprezentáló Epecha könyvkiadónál jelent meg, amely „A csendes Don Trilogia”-val ala-poza meg hírnevét.

Megszökött Constanjaból és a felkelők-nél jelentkezett egy spanyol hajó két tisztje. Bucarestből jelentik: A Zorzo spanyol petró-leumszállítóhajó két tisztje, Leonard Reoso és Renerio Eugenio Constanában megszök-tek a hajóról és Bucarestbe menekültek, ahol jelentkeztek Pnat y Soutzonál, a felkelő spa-nyolok követénel, hogy hazaküldjék őket, mert be akarnak lépni a felkelő hadseregbe.

Meghalt Stróie tábóri püspök. Alba-Iu-liáról jelentik: Tegnap délelőtt meghalt dr Ion Stroie tábóri püspök, akit ma temetnek a helyi Keresztelő Szent János templomban.

Uj Uj Közgazdasági LEXIKON Irta: Dr Heller Farkas egyetemi tanár. 498 lap, füzve 248 lej, nyensvaszonkötésben 290 lej Lepagenál Cluj Postán utánvétellel.

